

GEORGES PAELEMAN

1910 - 1983

STICHTER EN LEIDER VAN DE GERAARDSBERGSE ONDERGRONDSE GEDURENDE WERELDOORLOG II

deel 2

door Marc VAN TRIMPONT

**Welke realisaties in verband met dit alles staan op het actief van G. Paeleman ?
Laten wij samen zijn staat van dienst doornemen:**

- Maandelijks uitdeling van rantsoeneringszegels aan ondergedoken werkweigeraars die geen rantsoeneringszegels kregen omdat ze aangeduid waren om naar Duitsland te gaan werken. Getuigen: Emile Battist uit Overboelare, Leon Broeckaert, Arthur Schaillee uit Onkerzele, J. Van de Maele uit Overboelare, e.a.
- Vanaf december 1943: maandelijks uitbetaling van financiële steun (400 fr. voor ongehuwden en 800 fr. voor gehuwden) aan 64 dienstweigeraars uit Geraardsbergen, Onkerzele, Idegem, Grimminge en Zandbergen. De lijsten voor de maanden februari t.e.m. de bevrijding in september 1944 zijn nog beschikbaar (15). G. Paeleman ontving de nodige fondsen van Emile Battist uit Overboelare en van een mijnheer Cocq of Cox die tijdens de oorlog afgevaardigde voor beide Vlaanderen was van het O.F. Als getuigen van deze operaties worden vermeld: Paul De Moor, Jacques De Rouck, Fernand Paeleman en Paul Ramboux uit Geraardsbergen. Emile Battist uit Overboelare, Marcel Andries uit Grimminge, Gust Vermeren uit Idegem, André Breynaert uit Onkerzele, en rijkswachter Remi Van Houdenhuysse.
- Vervaardiging van 48 valse paspoorten voor dienstweigeraars, verzetslieden en geallieerde vliegers. Getuigen die ze ontvingen: Georges Morre, Marcel Van der Beken en Oscar Bruyland alle drie wonende in de Adamstraat, Willy Ghijs uit de Buizemontstraat, Antoine De Pelseneer uit de Karmelietenstraat, Paul Ramboux wonende aan de Oudenberg, Armand Van Damme van de Oudenaardse Poort, en Remi Schaillee uit de Frans Renswijk. Ook de Amerikaanse vliegeniers Marchal Crouck en Ray Smith.
- Regelmatige verspreiding van volgende sluikbladen: L'Insoumis, La Libre Belgique, Front, Action, La voix des Belges, La Libération, L'Elastique, het vervalste Le Soir, de omslag van het vervalste 'Signal'. Deze bladen werden aan G. Paeleman bezorgd door Philippe Metten en Pierre Van de Voorde, beiden van het O.F./ Anderlecht. Ook heeft G. Paeleman talrijke *'Freistellung vom Arbeitseinsatz im Reich'* ter hand gesteld aan werkweigeraars.

(15) Archief MVT, o.c., lijst met als titel 'afschrift van dagboek' en met referentie nr. 28c/118/HV/SVV/nr. 746774. (6 bladzijden).

Bij al deze operaties waren betrokken: Philippe Mettens en Pierre Van de Voorde, beiden uit Anderlecht, Willy Ghys wonend in de Buizemontstraat, Albert Spitaels van de Oudenaardse Poort en Frans Waterinckx uit de Penitentenstraat, e.a.

- Regelmatige informatie over transport per spoor over de lijn 90, of per schip op de Dender. Gegevens over de plans van de wacht- en afweertoren te Onkerzele, van de spoorwegstations Geraardsbergen en Denderleeuw. Inlichtingen over de inkwartiering of doortocht van vijandelijke troepen in de stad. Te dien einde plaatste G. Paeleman een uitzendpost bij de gebroeders Sterck te Pollare.

- Vanaf de maand juni 1944 en ook gedurende de maanden juli en augustus verborg G. Paeleman in zijn woning 2 mitrailletten, 4 pistolen, 12 flesjes fosfor wat moest dienen voor brandstichting, springstoffen, plasticladingen met 10 capsules, 1 kist handgranaten. Getuigen: Paul De Moor wonend aan de Nieuwe Kaai, Marcel De Pelsemaeker, Paul Ramboux, de gebroeders De Schuiteneer, en Armand Van den Brule uit de Buizemontstraat.

- In juli 1944 liet G. Paeleman door bemiddeling van Pierre Van de Voorde van het O.F. te Anderlecht 500 Duitstalige vlugschriften drukken bestemd om het moreel te ondermijnen van de Duitse soldaten die te Geraardsbergen en omgeving gelegerd waren. In deze vlugschriften was sprake van de Duitse nederlagen her en der, werd de spot gedreven met hun stuka's, en zo meer. Waren bij deze actie ook betrokken: Remi Malbrain uit de Boelarestreet, Robert Van Snick uit de Denderstraat, Leon Curens en Marcel De Pelsemaeker wonende op de Zak.

- In de nacht van 20 op 21 juli 1944 bracht G. Paeleman (met zijn broer Fernand) twee grote (2m x 2m) Belgische vlaggen aan op de kerktoren van Sint-Bartholomeus. Er waren toen 1200 Duitse soldaten gelegerd in de stad. Hij bracht dan de nacht door bij Adolf Roose omdat na 22 uur de avondklok ingesteld was. Getuigen bij deze operatie: vooroorlogs burgemeester Guillaume De Nauw, politieagent Cyriel Willekens wonende in de Pachterstraat en Hubert Walraevens uit de Buizemontstraat. (De dag zelf van 21 juli werd dus ingezet met twee Belgische vlaggen aan de kerktoren. Ziedaar een provocatie waarmede drie vliegen in één klap gemoeid waren: vooreerst verhoogde deze symbolische daad het zelfvertrouwen van de bevolking, vervolgens ondermijnde ze het moreel van de bezettingsmacht, en last but not least ze was niet van die aard dat ze vergeldingsmaatregelen tegen onschuldige burgers zou hebben uitgelokt).

- Op 2 augustus 1944 stelde G. Paeleman het gasstation van de fa. Waterinckx, gelegen aan de Kaai, buiten gebruik door een cylinder te doen springen. Het gas werd aangewend als krachtbron voor de voertuigen van de Duitse *Kriegsmarine* die toen in de stad verbleef en voor de voertuigen van de gestapo-agenten (16) die er toen op uit waren dienstweigeraars op te sporen en weg te voeren. De installatie was gedurende twee weken buiten gebruik, en de herstellingswerken werden meermaals gecontroleerd door de leden van de *Ortskommandantur* van Aalst.

- Op 8 augustus 1944 liet G. Paeleman de spoorlijn 90 in beide richtingen, tussen Idegem en Zandbergen, met een plasticlading in de lucht vliegen. Dit werd noodzakelijk geacht omdat, na de geallieerde landing in Normandië, Duitse troepen uit Nederland werden aangevoerd via deze lijn vermits de andere eerder al onklaar waren gemaakt.

(16) Gestapo staat voor 'Geheime Staatspolizei'.

2/7/1946

6801 MIS-X DETACHMENT - BRUSSELS
UNITED STATES FORCES, EUROPEAN THEATER

PMN/cg

SUBJECT : Mr. Georges PAELEMAN
1 chaussee d'Enghien
GRAMMONT
Flandres Orientales.

TO : The Disposal Officer
No 3 British Disposal Commission
145a rue Royale
BRUXELLES.

1. Monsieur Georges PAELEMAN is well known to this office for the help he gave to Allied airmen shot down over Belgium during the German occupation.
2. With full knowledge that if he were apprehended he would receive the savage treatment the Gestapo inflicted on political deportees, Mr PAELEMAN lodged airmen in his home for an extended period of time. Details of this lodging are contained in the files of this office.
3. His case from our point of view is a worthy one and we would be grateful if you were to give it consideration.

Patrick M. Neilond
PATRICK M. NEILOND
1st Lt. - F.A.
Commanding

Na de oorlog wisselden Amerikanen en Britten informatie uit over verzetslieden. De tekst van deze Amerikaanse notitie van 2 juli 1946 (blijkens de begeleidende brief) naar de Britse collega luidt, vrij vertaald:

1. Dhr. Georges Paeleman staat bij onze diensten goed bekend voor de hulp die hij verleende aan Geallieerde piloten die tijdens de Duitse bezetting werden neergehaald.
2. Ofschoon hij zich ten volle bewust was van wat hem te wachten stond mocht hij worden gevat, namelijk de wreedheid waarmee de Gestapo politieke gevangenen behandelde, herbergde Dhr. Paeleman piloten bij hem thuis en dit gedurende geruime tijd. Detailinformatie over deze huisvesting is beschikbaar in het archief van onze dienst.
3. Naar onze mening is zijn geval vermeldenswaardig en wij zouden u dank weten er aandacht aan te besteden.
(Archief MVT, o.c.)

97/156/11

Bij deze actie waren betrokken: Marcel Andries uit Grimminge die er actief aan participeerde, Hector De Backer uit Onkerzele en Jules Martin wonend aan de Nieuwe Kaai.

- Op 9 augustus 1944 leverde hij dynamiet aan de gewestelijke groep van het Geheim Leger; deze springstof moest dienen voor de vernietiging van de watertoren van het spoorwegstation, wat dezelfde dag nog is gebeurd. Met deze actie wou men het spoorverkeer over lijn 90 nog in meerdere mate belemmeren. Bij deze levering waren betrokken Armand Van den Brule (commandant van deze sectie van het Geheim Leger) wonend in de Buizemontstraat, hulpagent Jan Tiebacks en Arsène Neirinckx wonend in de Molenstraat.

- In de nacht van 10 op 11 augustus 1944 ontvreemde G. Paeleman een kist handgranaten uit het depot van de Wehrmacht in het kasteel St.-Adriaan, 'met het oog op het bevoorraden van mijn groep in wapens, daar de grote slag op het punt stond aan te breken en mijn groep over weinig wapens beschikte'. Waren hierbij betrokken: Marcel De Pelsemaeker wonend op de Zak, en Lucien Hellebosch uit de Karmelietenstraat.

- Op 3 september 1944 was hij te Voorde in een gevecht gewikkeld met Duitse militairen op aftocht. 28 soldaten werden krijgsgevangen genomen; 1 mitrailleur, 17 geweren en 4 pistolen werden buitgemaakt. Bij deze schermutseling was hij vergezeld en geassisteerd door reserveadjutant Paul Ramboux uit Geraardsbergen, Jacques Flamant wonend op de Vesten en Fernand Paeleman uit de Denderstraat.

- In totaal nam de verzetsgroep van Georges Paeleman 103 militairen gevangen onder wie 2 officieren, en maakte 2 pantserwagens, 5 vrachtwagens, 4 motorrijwielen, 5 machinegeweren, 7 mitrailletten, 47 geweren, 12 revolvers, 14 paarden en 4 karren buit.

Daar Georges Paeleman een garage exploiteerde, athans het gedeelte waar hij kon over beschikken (nagenoeg twee derden van zijn werkplaats was immers in beslag genomen en gebruikt door de Duitsers), kwam hij in contact met alle slag mensen, ook Duitsers en collaborateurs (echte en vermeende). Op een bepaald moment (in 1943 of 1944?) zag de zogeheten '*Liste des traîtres de Grammont*' (17) het daglicht. Dit anoniem en niet-gedateerd document is echter niet van Geraardsbergse signatuur: volgens Georges Paeleman werd het opgemaakt door mensen van de groep uit Lessen. Als geen ander was hij evenwel in staat diegenen eruit te halen die ten onrechte op deze lijst zijn gezet (18)

(17) Het is een lijst met zowat 140 namen, opgesplitst als volgt: *Principaux dirigeants* 13+1. *Membres 'De Vlag'* 7+2. *Chefs de groupe* 5. *Chefs de secteur* 3. *NSKK* 9. *Légion* 5. *Organisation Todt* 3. *Brigade noire* 2. *SS Wehrmacht* 5. *SS Civil* 1. *Jeunesse Hitlérienne* 6. *Gardes de fabrique* 8. *Marine de guerre* 1. *Croix rouge Allemand* 1. *Front de travail* 1. *Dietsche meisjes* 4. *Membres du VNV* 41. *Dietsche militie* 3. *Sympatisants du VNV* 13. *Agents de la Gestapo et traîtres* 7.

(18) Deze wetenschap en het feit dat, naar zijn oordeel en naar zijn overtuiging, een te groot aantal mensen ten onrechte werden lastig gevallen en opgesloten in het interneringskamp na de aftocht van de bezetters, zowel als en misschien wel vooral het feit dat, nadat en alhoewel de vijand uit het land was gejaagd, het O.F. tegen zijn wil in en dus zonder zijn akkoord doorging met manschappen te ronselen zodat zijn groep in een minimum van tijd en zonder dat hij er enige vat op had, zienderogen aangroeide met nieuwkomers of nepverzetslieden die hij 'valse weerstanders' noemde en met wie hij onder geen geding wou geassimileerd worden, was voor hem in die mate onverteerbaar dat hij op een bepaald moment ontslag nam.

Maar, daar de periode na de bezetting buiten het bestek valt van deze bijdrage wordt er dus hier en vandaag niet verder over uitgeweid.

Overigens was hij hem geen haat te bespeuren tegen de Duitser als mens, ook al droeg die het vijandig uniform. Hoe vaak deed hij aan zijn huisgenoten en vrienden niet het re-laas van hoe hij een Duits onderofficier mogelijk van het vuurpeleton heeft gered? Die Duitser was smoorverliefd geraakt op een Geraardsbergse, en om zijn geliefde een geschenk te kunnen kopen had hij aan hem zijn pistool verkocht. Een paar maanden na-dien werd die onderofficier met zijn eenheid verplaatst en was er vooraf een grondige wapencontrole voorzien. Toen is hij komen smeken zijn pistool terug te kunnen kopen omdat hij de strengste straf, misschien wel het vuurpeleton riskeerde...

Met het vertrek van de bezettingstroepen was de bestaansreden zelf van een verzetsbeweging niet meer aanwezig (19). Dit was ook de zienswijze van het geallieerde opperbevel. In een dagorder de dato 2 oktober 1944 tot alle leden van het verzet vroeg Eisenhower ze hun wapens in te leveren (20).

GEHEIME INLICHTINGENDIENST, STAATSVEILIGHEID en PILOTENHULP.

Twee aspecten van de activiteit van Georges Paeleman komen niet in detail aan bod in zijn staat van dienst: zijn activiteit als geheim inlichtingsagent onder meer voor de Staatsveiligheid en zijn directe betrokkenheid in het Geraardsbergse als hoofdrolspeler bij vluchtroutes voor ondergedokenen en bij de pilotenhulp. Dit soort acties is alles be-halve spectaculair omdat ze per definitie in het geniep, in het stricte geheim plaats moest vinden. Vaak gingen ze hand in hand. Het eerste punt was overigens van wezen-lijk belang voor elke actie. Het tweede had ook, of zou men niet mogen zeggen vooral?, een humanitair karakter. Laten wij deze twee actiepunten van naderbij belichten.

In een brief van 1 oktober 1947, ref. HV./MH./E.2602 uitgaande van de '*Sûreté de l'Etat - Cabinet de l'Administrateur*' staat te lezen: '*Les activités de Mr. Paeleman Georges sont bien connues de la Sûreté de l'Etat et son dossier a été examiné dans le cadre général de la liquidation du Réseau "ZERO"*(21). *La Commission de Statut a ap-prouvé une proposition tendant à faire bénéficier l'intéressé du statut des Agents de Renseignements et d'Action. (Arrêté-Loi du 16.02.46 - Moniteur Belge du 27.03.1946)*'

(19) In het eerder geciteerde clandestiene document van het O.F. anno 1941 (zie § 'Voorgeschie-den') wordt de bestaansreden van het verzet omschreven als volgt: '*Il ne doit jamais perdre de vue que l'objectif commun du F.I. actuellement accepté par les adhérents, se limite volontaire-ment à CHASSER L'OCCUPANT DU PAYS, (...)*. Maar nadat de vijand uit het land was verdre-ven ging het O.F. door met het ronselen van manschappen... (In verband met dit laatste punt, zie desgewenst: W. PAUWELS, *De Bevrijdingsdagen van 1944. Honderd dagen tussen anarchie en burgeroorlog. De geheime rapporten van F.L. Ganshof voor de Belgische Staatsveiligheid, Ant-werpen, 1994.*)

(20) Uit het '*Order of the day*': '*(...)*. *The success which has attended our arms has led us out Belgium into other theatres of operations. Fighting is therefore over for most of you as soldiers of resistance groups. (...)*. *Meanwhile, in my capacity of Supreme Commander, I wish to say to the soldiers of the resistance groups that those of them who are no longer engaged in fighting or no guards duties etc., upon orders of the Allied Commanders, can best assist the military effort by handing in their arms to their authorities and awaiting instructions as to how they can best play their part in the struggles ahead. (...)*'. De inlevering van deze wapens verliep echter niet van een leien dakje... (zie desgewenst W.PAUWELS, o.c.).

(21) Na het einde van de oorlog had deze verzetsgroep uiteraard geen bestaansreden meer.

Als geheim inlichtingsagent fungeerde Georges Paeleman eerst als n° 121 en vervolgens als 'G.37'. Zijn baas bood zich aan als '22' alias 'Le service'. Het oudste bericht van 'Le service' aan n° 121 dateert van 16 november 1942. Vermoedelijk zijn werken aan de gang op het domein van het kasteel op de Oudenberg dat door de Duitsers was bezet, want de vraag luidt: *'Veillez indiquez le travail du poste d'observation au château De Blicke à Onkerzele et personnel, ainsi que l'abri en construction, l'épaisseur du beton etc.'* Het bericht eindigt met de woorden: *'Venez 18/11'*. Ook 'den Dusjken toren', de inmiddels verdwenen observatiepost gelegen aan de Brusselsestraat moet niet zonder belang geweest zijn in de ogen van de geallieerden want op 21 april 1943 werd aan n° 121 volgend berichtje bezorgd: *'Renseignements le plus vite du poste d'observation situé sur le montagne d'Onkerzele'*. Dit briefje sluit af met de uitnodiging: *'Venez 22/4'*.

Dit zijn de twee oudste berichtjes in het dossier. De volgende briefjes dateren van het jaar 1944. Men spreekt er raadselachtige taal. In een van de berichtjes staan drie actoren vermeld (cfr. reproductie van dit berichtje op andere bladzijde). Deze zijn '22', 'G.37', en tussenpersoon (vermoedelijk een boodschapper) '2204'. Wie achter deze code-nummers moest worden gezocht was in principe een onbekende, uit veiligheidsoverwegingen.

Op een bepaald moment, onmiddellijk na de landing op 6 juni van de geallieerden in Normandië krijgt 'G.37' een soort algemeen dagorder waarin het belang en de noodzaak van militaire inlichtingen benadrukt worden: troepenbewegingen en -concentraties, identificering van de eenheden, verplaatsingen over de weg, transportmiddelen, richting van de verplaatsingen en eventueel de bestemming. De uitgever van het document, vermoedelijk commandant '22' maant aan tot voorzichtigheid want, zegt hij: *'je veux vous retrouver tous APRES'*. Maar 'G.37' en zijn medewerkers waren blijkbaar al voor de landing zeer actief geweest, wat blijkt uit een woordje van waardering de dato 11 mei 1944 van 'Le Service' (zie reproductie van dit documentje).

Op 22 juni 1944 stuurt '22' een bericht naar 'G.37' door toedoen van '2204'. Daarin wordt uiteengezet dat er dringend werk moet worden gemaakt van de huisvesting van twee 'pianisten' te Ninove, en op welke wijze dit moet geschieden. Vanzelfsprekend gaat het niet om muzikanten maar om mensen die door de Duitsers niet mogen worden gezien: ondergedokenen of neergehaalde geallieerde militairen. 'G.37', alias Georges Paeleman, wordt gelast met wat volgt:

1. Hij (=Georges Paeleman) moet van de meneer uit Ninove een akkoord bekomen dat de 'pianisten' gedurende twee weken bij hem mogen verblijven;

2. Hij (= de meneer uit Ninove) moet dicht bij hem een 'brievenbus' (= een tussenpersoon) vinden via dewelke in contact kan worden getreden met de bij hem logerende 'pianisten';

Er kan niet overwogen worden post rechtstreeks bij de onderdakverlener te deponeren, daar dergelijke procedure strict verboden is door de geldende regels;

3. De 'pianisten' moet de mogelijkheid worden geboden direct hun onderdakverschaffer te bereiken zonder tussenkomst van een begeleider, maar door zich gewoon te richten tot de 'brievenbus' d.m.v. een paswoord bestaande uit twee korte zinnestjes;

- een vraag, te stellen door de 'pianisten';

- een antwoord dat woordelijk moet worden uitgesproken door de aangewezen persoon ten overstaan van de 'brievenbus'; deze persoon zal de betrokkenen naar hun onderdakverschaffer brengen.

Het komt er dus op aan per kerende naam en adres te bezorgen van de persoon die ermede akkoord gaat als 'brievenbus' te fungeren, evenals de twee zinnestjes welke als paswoord moeten dienen. (Cfr. reproductie authentiek document op volgende bladzijde).

Een daaropvolgend berichtje gaf dan de twee zinnestjes voor het paswoord:

-Vraagsteller: *'Nous venons accorder le piano'*.

L'emplacement de Denderleeuw proposé par 22/2204/G37 serait intéressant. N'y aurait-il pas moyen d'aller sur place voir s'il convient. Dans l'affirmative l'on pourrait passer le message.

Une réponse urgente n'obligerait.

Le 11/5/44

LE SERVICE à G.37 ET SES COLLABORATEURS.

Nous sommes très satisfaits de voir votre activité féconde.

Nous devons cependant vous demander de faire un léger effort pour nous fournir vos notes tapées à la machine. ...

Vos plans sont très intéressants, mais là aussi veuillez bien faire un effort pour dessiner vos plans sur papier blanc ou calque en NOIR (de préférence à l'encre de chine si possible), avec indication de l'échelle des bornes kilométriques - de l'orientation, etc, etc.....

Nous vous remercions chaleureusement de l'effort que vous ferez.

Le service.

Le 22/6/44

22 à G.37 par l'intermédiaire 2204.

Pour l'installation des deux " pianistes " à Minove, il y a lieu d'agir d'urgence, comme suit :

- 1°.- Avoir l'accord du Mr. de Minove que les pianistes peuvent séjourner chez lui plus que 15 jours.
- 2°.- Trouver à proximité de chez lui une " boîte postale ", par l'entremise de laquelle on puisse correspondre avec les " pianistes " qu'il héberge.

Il est inutile de proposer de remettre le courrier directement chez l'hébergeur, cette manière de correspondre nous étant formellement interdite.

- 3°.- Les " pianistes " doivent pouvoir atteindre leur " gîte " sans guide, mais uniquement en s'adressant à la " boîte postale ", à l'aide d'un " mot de passe " fait de deux phrases courtes.

Une interrogation à dire par les " pianistes ", une phrase réponse à dire textuellement par la personne désignée de la boîte postale; cette personne conduira alors les intéressés à leur gîte.

Il s'agit donc de nous transmettre de toute urgence le nom et l'adresse de la personne qui accepte de servir de " boîte postale ", ainsi que les deux phrases de passe.

Geheime berichtjes (Archief MVT, o.c.)

97/156/15

- Antwoord: '*Oui, il y a deux notes cassées*'.

Het laatste berichtje van '22' aan 'G.37' in het dossier dateert van 29 juni 1944 en is er een met instructies waarin onder meer te lezen staat dat 'G.37', Georges Paeleman dus zich in staat van paraatheid moet houden op een plaats aangeduid als 'n044' en dit van 4 tot 18 juli 1944 van 9 uur 's morgens tot 19.30 uur. Paswoord: Halifax.

Hierop volgen nog twee richtlijnen welke voor ondergetekende voorsnog een raadsel zijn gebleven.

Maar hoe zit het nu met de vluchtroutes over Geraardsbergen en met de pilotenhulp aldaar?

Te Geraardsbergen speelde Georges Paeleman onbetwistbaar de hoofdrol bij de hulpverlening aan en bij de ontvluchting van ondergedokenen en geallieerde militairen. Meestal waren ook Leon Curens en vaak Fernand Paeleman en Lucien Hellebosch er bij betrokken. In ten minste een van de gevallen heeft ook Paul De Moor zijn actieve medewerking verleend, meer bepaald bij de hulpverlening aan een geallieerd piloot. Volgens Lucien Hellebosch, vertrouwensman van Georges Paeleman, kende de Geraardsbergse ondergrondse als zodanig eigenlijk geen ontsnappingsroutes omdat er terzake geen gestructureerde organisatie bestond. Dit werd ook door Fernand Paeleman benadrukt. Talrijke ondergedokenen of geallieerde piloten werden evenwel vanuit Ninove door een onbekende aangebracht. Zij werden hier opgevangen en dan langs het Boreebos (in de volkmond 'Léander') naar de spooroverweg te Lessen gebracht waar ze weer door een onbekende werden overgenomen. Vanaf mei 1944, steeds volgens L. Hellebosch, werden ze niet meer 'afgeleverd' aan een volgend verbindingsgagent maar naar een hoeve gebracht gelegen in Wodecq.

Met volstrekte zekerheid mag worden gesteld dat Georges Paeleman aan meerdere ondergedokenen en geallieerde vliegeniers hulp heeft verleend. Men leze in dit verband de motivering bij de toekenning van het Oorlogskruis 1940 met Palm, gepubliceerd elders in deze bijdrage. Hij werd ook door de Amerikanen en door de Britten onderscheiden voor de hulp welke hij heeft verleend aan geallieerde militairen (cfr. reproductie van de twee diploma's terzake elders in deze bijdrage).

Deels uit de familieoverlevering, deels uit het dossier is in minder of in meerdere mate de herinnering aanwezig aan twee Amerikaanse en twee Britse piloten of militairen die elk geruime tijd ondergedoken leefden bij Georges Paeleman. Laatstgenoemden waren respectievelijk een zekere Geoffrey of Jeffrey, een edelman, en een zekere Eric van wie alleen een foto overgebleven is welke hij heeft laten geworden toen hij na de krijgsverrichtingen in Bezet Duitsland vertoefde (zie reproductie hieronder) en die in deze periode tot tweemaal op bezoek is geweest.

De Brit Eric ...? met zijn zoontje in Bezet Duitsland. Op de rugzijde van de foto staat geschreven: Hamburg, Noël 1946 (Archief MVT, o.c.)

Dear George:

Christmas is almost here and when I think of it I think of my dear friends in Belgium. I have been very busy since I returned to the U.S. but Christmas time is the time for all men to remember their friends.

I have been going to school and when I am finished in 1949 my wife and I plan to take a trip to Belgium so that she too may become acquainted with all of the people who were so kind to me when I was there.

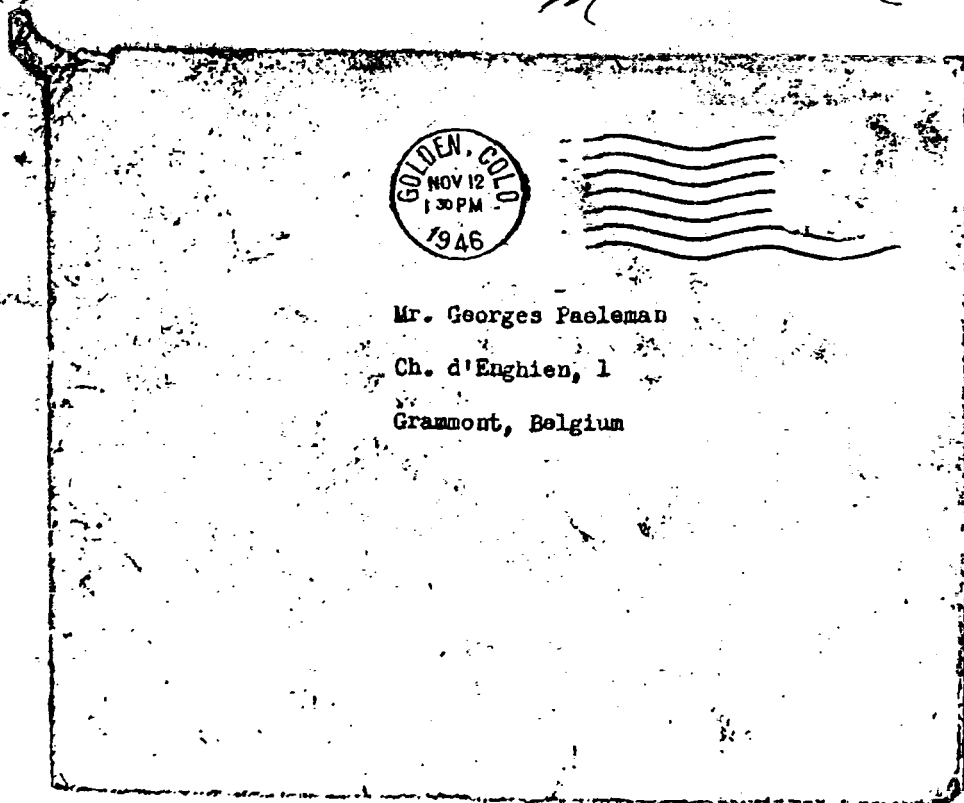
It has been many months since I last saw you but I have often thought of you and prayed for you so that you would come to no harm while you were working against the Germans. I was most happy when I heard from you to know that you were still well and happy.

I was captured by the Germans at the Spanish Frontier and was in 2 French prisons as well as Buchenwald. However I was finally sent to an American Prison Camp and the Americans liberated me in April 1945.

I hope you will write to me again soon and I shall write to you often. And of course I shall see you in 1949.

Sincerely,

Marchal C. Crouch Jr.

Op 12 november 1946 stuurde Marchal C. Crouch jr. uit Colorado (VSA) zijn eerste brief sinds zijn vertrek uit Geraardsbergen tijdens de oorlog (Archief MVT o.c.)

97/156/17

Over de twee Amerikanen zijn meer details voorhanden. Op 15 april 1944 ging Georges Paeleman met drie of vier medestanders, onder wie L. Curens en Fernand Paeleman, ergens in Brussel een Amerikaans piloot afhalen: Marchal C. Crouch jr. (22). Die man verbleef een zekere tijd bij hem. Dan is hij veilig 'doorgeleverd' aan Lessen. In 1946 schreef Crouch aan zijn vriend 'Dear George' dat hij in 1949 op bezoek kwam (wat inderdaad gebeurd is), en hij deed het relaas over zijn wedervaren sinds hij Geraardsbergen had verlaten: hij werd door de Duitsers krijgsgevangen genomen aan de Spaanse grens, belandde achtereenvolgens in twee Franse gevangenissen, in Buchenwald, en ten slotte in een krijgsgevangenkamp voor Amerikanen (zie reproductie van deze merkwaardige brief op vorige pagina). Deze Marchal C. Crouch jr. woonde in de Archer street 902, Goldon, Colorado.

Begin juli 1944 kwam Georges Paeleman thuis met een zekere Ray Smith, ook een neergehaalde Amerikaanse vliegenier of militair. Ook deze man verbleef geruime tijd ondergedoken ten huize van Georges Paeleman die hem ook van kledij heeft voorzien.

Toen hij hem 'afleverde' aan Lessen gaf Smith hem zijn hoed terug. Langs de binnenkant had hij eigenhandig geschreven: 'I want to thank you very much for the clothes and for leaving me with you. July the 12, 1944. Sgt Ray Smith no 38271936, 2506 June street, Denver, Colorado' (23)

WA Onderhavig attest vernietigt en vervangt dit opgesteld de
 MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING 11. 2. 49
 Diensten van het Hoofdbesluit BUNDEL N° IV. 17844
 Centrale Dienst van het Stamboek

Prins-Albertkazerne
 Karmelietenstraat 24
 BRUSSEL 1

Stw op Edingen 16
 ONKERZELE

ATTEST

De hoedanigheid van Gewapende Weerstander is toegekend aan de heer

PAELEMAN Georges

geboren te GERAARDSBERGEN, de 13 februari 1910

door de Controlecommissie van GENT

op 15 juli 1948, bij toepassing van artikel I van het wetsbesluit van

19 september 1945, houdende vaststelling van het Statuut van de Gewapende Weerstand.

Belanghebbende is aangesloten bij de Groepering PM

De bij de weerstand doorgebrachte tijd is 3 jaar zijnde van

1.12.41 tot 17.11.44, afgerond tot de hogere maand.

ATTEST voor:

Belanghebbende;
 Groepering;
 N.W.O.S.;
 C.D.S.;
 R.A. - D.H.;

A. RANS
 Kapitein-commandant van Administratie

Brussel,

- 6 SEP

De Directe

BELANGRIJKE MEDEDELING.

Er wordt de titularis aanbevolen zich in geen geval van onderhavig attest te ontdoen. Indien nodig, kan hij er afschrift van nemen en « voor eenaluidend afschrift » laten wettigen door het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats.

75187. - M.G.I./D.A.D. - 2 000 ex.

NAWOORD

Georges Paeleman heeft een dienstitijd in het verzet van 3 jaar, namelijk van 1 december 1941 tot 17 november 1944. Dat deze verdienstelijke man een resem onderscheidingen had zal wel niemand verbazen.

Naast deze welke reeds werden vermeld: het Kruis van Ridder der orde van Leopold II met lint met gouden streep,

Medaille van den Weerstand, Herinneringsmedaille van den Oorlog 1940-1945, *Decoration Militaire 2e Classe avec Palme*, Medaille van Burgerlijke Weerstander e.a.

Weinigen hebben zijn onderscheidingen ooit gezien, want hij liep er niet mee te kijk of stond er niet mee te pronk. 'Ik heb dat alles niet dáarvoor gedaan, placht hij te zeggen. Het is ook om deze reden dat zijn begrafenisplechtigheid in 1983 in alle soberheid

plaats had, zonder enig uiterlijk patriottisch vertoon. Het kon hem overigens geen barst schelen dat hij, de stichter en de bevelhebber van de Geraardsbergse ondergrondse tijdens de bezetting, later wat in de vergetelhoek was geraakt of riskeerde te geraken. Maar de herinnering aan zijn periode bij het verzet, aan heel het oorlogsgebeuren en aan al wat er zich nadien heeft afgespeeld bleef bij hem levendig aanwezig tot het einde van zijn dagen, ook al om de enorme mensenkennis die hij vaak ongewild en onverwacht, tot vreugde maar soms tot ergernis en verontwaardiging, had opgedaan. Deze bescheiden, innemende maar niettemin rechtlijnige man die verdraagzaamheid tot richtsnoer doch een solide ruggegraat tot maatstaf had, was wars van elk greintje sectarisme. Toen de oorlog en de naweën die erop volgden wat bezonken waren telde hij talrijke vrienden, misschien ook een paar zeldzame vijanden. Maar men trof die vrienden respectievelijk vijanden niet per se aan in het kamp waar men ze op het eerste gezicht zou zijn gaan zoeken. Georges Paeleman is een van de 25000 echte verzetslieden die de 'selectieproef' van Maurice De Wilde hebben doorstaan. En van de 'anti-m'as-tu-vu' die hij was, mag worden gezegd dat hij *cum laude*, met glans, is geslaagd...

Marc VAN TRIMPONT.

(22) Archief MVT, o.c., documenten ref. n°28c/118/HV/SVV/n°746.774: 'afschrift van Dagboek', p. 1.

(23) Archief MVT, o.c. documenten ref. 28c/118/HV/SVV/n°746.774, p. 5. De Engelse tekst luidt: 'Ik hecht eraan je te danken voor de klederen, en omdat je me bij jou hebt gelaten'.

Reclame uit 1893

<p>IJZEREN WEG.</p> <p>Vertrek uren van Geeraardsbergen naar</p> <p>Nisave, Aalst, Tiendermonde, Lokeren, Brussel, Leuven, Luik, Mechelen, Antwerpen, 7 08, 10 52 's av., 1 40, 4 20, 6 32, 9 31 's av.</p> <p>Sotteghem, Gent, Brugge, Oostende, 7 07, 8 20, 9 20, 11 49 's av., 4 31, 5 33 's av., 8 31 's av.</p> <p>Enghein, Braine, Brussel (Z), Namagn, Charleroi, Namen, 6 50, 8 46 's av., 9 05 's av., 12 12, 3 23, 6 37, 7 58 's av.</p> <p>Lesser, Ath, Brygge, Quévrain, 5 45, 6 51, 8 48, 12 48, 3 25, 6 34 10 10 's av.</p>	<p>Leon MAQUESTIAU</p> <p>SCHRIJNWERKER.</p> <p>FABRIKANT VAN ALLE SLAG VAN MEUBELS</p> <p>Enkeldreorder — Mouluren</p> <p>LESSENSCHESTRAAT, 51</p> <p>Geeraardsbergen.</p>	<p>IN DEN GOUDEN STOEL.</p> <p>P. SCHAPELINCK-SPITAELS</p> <p>DRUGSTRAAT, 14, GEERAARDSBERGEN</p> <p>Specialiteit van Spiegelruit, Verzaking tegen het breken der Spiegelruit, Stofs Tapjten voor Meubelering, Meubelpapier, Tapjten in Vernisler, (Lacoleum), Amerikaans leer, Matten voor Deuren, Stoelen en Meubelen in alle Slach, (Weer Stoelen), Spiegels, Vergulde en Verzilverde Lijsten van Kaders, (Vitraux fanica), Namsakels van geschilderde rusten, Sojacten, Bloemen, enz.</p> <p>Goupen gordijnen in Crème met boord en andere, Stors in Castra, Witte en Rode gerod gomaakt.</p> <p>Specialiteit van Houwkapellen, Verpersels voor Ligters in alle slach, als Koper, Nickel en Karton.</p> <p>Prijs van Fabriek.</p> <p>Decoratien voor Poelen, Ventilatoren Lanteerens en Ballons voor Verlichting, Montgolfières, Lanteerens in bloemen verbeeldende.</p> <p>Grooten afslag op de Spiegels en andere artikels.</p>
<p>OZEN GRIJS HAAR MEER DE NUTTIGHEIT is het beste middel om de grijze wonden heren hun vroeger kleur terug te geven</p> <p>PRUIS. Grooten Gerd, fr. 2 Kleine Gerd, fr. 1 25, ook kan men er bekomen de NYKOC aan 4 00 en 2 50 de flesch. — Mistrout de namaskel.</p> <p>J. VandenBossche</p> <p>LESSENSCHESTRAAT GEERAARDSBERGEN.</p>	<p>A. GOSSEYE</p> <p>HORLOGIEMAKER</p> <p>58, Lessenschestraat 58,</p> <p>GEERAARDSBERGEN</p>	<p>Leest dit niet !!</p> <p>Waarom wilt gy grijs zjn voor uwen tijd.</p> <p>Waarom wilt gy oud zjn als uw aangericht te jong is.</p> <p>Waarom wilt gy 5 of 0 lr geven voor een Beuk Hamster als de Haaster-Konigje enkel fr. 1.40 de Beuk kost en fr. 2.25 de dubbele Beuk welke 1 3 van uren later inhoudt.</p> <p>De Haaster-Konigje is het beste middel om verperselen naar de kleur en de glans der jeugd terug te geven.</p> <p>Te bekomen te Geeraardsbergen, bij</p> <p>M. Vandenbosche, Lessenschestraat.</p>
<p>Oscar COLIN</p> <p>HORLOGIEMAKER</p> <p>LESSENSCHESTRAAT, 11.</p> <p>ziet zich met het goud en spordig afmaken van alle werken heere. Nende zijn niet. wij hem is ook te bekomen, Gouden, Zilveren en Nicaleheer en damen zakurwerken, van de beste merken (zoals de ECITE G. T. enz. zoals bestegen in deselide metalen en ook heerehorlogien, Cadras de Paris, Régulateurs, Koekoeks en Wekkers.</p> <p>VERWISSELING EN AANKOOP VAN ZILVER EN GOUD</p>	<p>Ik maak het gréerde public bekend dat er ten mijnen huize alle slag van horlogien en zakurwerken te bekomen zijn, zoals de welgekende G. T. die ik sedert vier jaren verkocht heb en waarvan de blyke geeds in de stad en het omleggende zijn.</p> <p>Nu vindt men bij mij eene schoone verzameling van gouden en zilveren zakurwerke van allen aard en prijzen. Ik heb ook in magazijn gouden en zilveren armbanden, ringen, onreringen, en alles wat den ohlogiemakeraatle veronggat Verwisseling en aankoop van goud en zilver</p> 	

Universiteitsbibliotheek Gent, afdeling tijdschriften ref. J. 1638
De Weergalm der slachters, jg. 1, nr. 4, 22 april 1893

97/156/19